



'Fabula narratur'

“El mal comença a ser un altre: que, a força de viure en l'evidència de les causes del mal, ens n'oblidem o tendim a pensar que la causa real pot ser una altra. Doncs, no: és la que és. I els nous còmplices per omissió farien molt bé de pensar en el mot clàssic: 'de te fabula'. O, quan se'n voldran adonar, qui sap si no hauran passat ja de còmplices a víctimes.”

De tant en tant, per raons del que en podríem dir servei civil itinerant, em toca fer prèdiques i presències diverses per les terres d'aquest país i de l'altre, dites variadament regnes i principats. Una vegada sí, i l'altra en general també, acabe parlant dels mals que ens afligeixen als valencians, i de la part que els toca –si els en toca– als catalans de Catalunya. Què hi farem: això em passa per no haver nascut holandès, que era el meu propòsit prenatal. No és fàcil exposar en pocs minuts el mal i les seues causes, ni tinc habitualment cap text o guió preparat. Ara, però, he trobat un paper –dues pàgines d'un llibre– que expressa molt bé una part substancial del que jo tinc costum d'explicar. Que és aquesta:

El problema del País Valencià és la força de coacció que assoleix un corrent molt concret, minoritari però efectiu, que es pot definir com a populisme de dretes, tendent a fer inviable l'articulació política, social i cultural del poble valencià. Aquest corrent naix de la reacció contra el procés de reconstrucció nacional, no accepta els resultats democràtics, s'inventa amenaces, enverina l'ambient amb els subproductes tòxics d'una demagògia irresponsable. És com si a França fos Le Pen qui definís les pautes de govern de la dreta i qui marcàs els límits del que pot fer l'esquerra. Perquè, i en “això” no som diferents, en totes les societats hi ha una franja fanàtica, a la qual –com va dir Isaiah Berlin– els poders democràtics han de subjectar. La peculiaritat valenciana és que aquesta franja fanàtica, articulada mediàticament, condiciona i coacciona l'acció de la dreta majoritària (que, tot siga dit, sovint es troba molt còmoda en aquesta situació), amb la qual cosa esdevenen inviables, o agònics i de resultat incert, els esforços per articular consensos majoritaris sobre qüestions clau, base per a la constitució de societats coherents. Cal esperar que no tant la història com les urnes jutjaran la irresponsabilitat que suposa no enfrontar-se amb fermesa a aquesta hipoteca insuportable que redueix dràsticament les possibilitats dels valencians com a poble. Unes possibilitats que són vistes des de fora com a minvants. Tants anys de conflictes estèrils, d'imatge exterior negativa, d'incoherències, han acabat per fer forat

i esvair la perspectiva d'un País amb el qual es puga comptar. A Catalunya, per exemple [...] sovintegen ara com ara veus que mostren una sorprenent incomprensió dels afers i les dificultats valencianes. Veus curiosament masoquistes que es mostren disposades a assumir les fantasioses acusacions de la dreta local i a declarar la seua culpa, tot proclamant: ens havíem equivocat! I bé: qualsevol pas enrere en la decidida contribució a l'articulació de l'espai cultural que defineix la comunitat d'idioma, la unitat de la llengua, perquè avui és això el que està en joc, es revelarà letal no sols per al País Valencià sinó també per a Catalunya. Que donaria mostra d'una debilitat que sens dubte revertiria també al seu si. Davant les dificultats valencianes algú podria dirlos, als catalans: *de te fabula narratur*.

Els lectors habituals de l'última pàgina d'aquest setmanari (que n'hi ha alguns) ja hauran comprovat que, tal com indicava al principi, aquest llarg paràgraf no és obra meua. Es, en realitat, una citació sense cometes presa del pròleg d'un llibre de Gustau Muñoz, *Intervencions, entre cultura i política*, que acaba de publicar Tàndem, Edicions a València. Gustau Muñoz, a més de tenir una casa al poble de Xodos, al costat de la meua i de cara al Penyagolosa (bé, la seua és una casa, i la meua és una caseta), ha estat molts anys responsable editorial de la revista *Debats* i de les publicacions de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigacions, implacablement dissolta per la dreta en el poder en compliment rigorós de la tesi exposada en el paràgraf anterior. Gustau Muñoz sap molt bé de què parla. I ho sap molta més gent, ací baix i allà dalt. El mal comença a ser un altre: que, a força de viure en l'evidència de les causes del mal, ens n'oblidem o tendim a pensar que la causa real pot ser una altra. Doncs, no: és la que és. I els nous còmplices per omissió farien molt bé de pensar en el mot clàssic: *de te fabula*. O, quan se'n voldran adonar, qui sap si no hauran passat ja de còmplices a víctimes. Les faules antigues solen ser molt cruels amb els ingenus: amb els qui, quan veuen l'ovella devorada, pensen que els convé no molestar el llop. *Ho mythos deloí*, que concloïa Esop: la faula mostra.